

Programmabegroting Prolander 2022

Meerjarenperspectief 2023-2025

15 maart 2021 | versie ontwerpbegroting | auteurs: Jan Bosker, Jan van Erp, Danielle Koop, Joep Rink & Lucas Loopers

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Programmabegroting Prolander 2022

Meerjarenperspectief 2023-2025

Opdrachtgever	Prolander
Naam contactpersoon	Jan Bosker
Telefoon contactpersoon	0592-365056
E-mail contactpersoon	j.bosker@prolander.nl
Postbus contactpersoon	50040, 9400 LA Assen
Auteurs	Jan Bosker, Jan van Erp, Danielle Koop, Joep Rink & Lucas Loopers

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

0592-365000 • info@prolander.nl • www.prolander.nl

Aanbiedingsbrief

Hierbij presenteer ik u de Programmabegroting 2022 van Prolander. Het jaar 2022 wordt het zevende jaar als uitvoeringsorganisatie van de provincies Drenthe en Groningen. De begroting 2022 is sluitend en het weerstandsvermogen is voldoende. Een goede basis om weer met veel enthousiasme en energie te werken aan het landschap van Drenthe en Groningen!

De begroting betreft het bedrijf Prolander (bedrijf 1) en niet de begroting van de projecten die Prolander voor de provincies uitvoert in de bedrijven 2 en 3. Voor deze begroting van bedrijf 1 zijn de ontwikkelingen in de bedrijven 2 en 3 zeer relevant aangezien daar de opgave wordt gerealiseerd, ondersteund vanuit bedrijf 1. Vanzelfsprekend staat in 2022 de opgave van Prolander weer centraal. We werken gestaag in nauwe samenwerking met de provincies en andere stakeholders verder aan de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Drenthe en Groningen.

Vooruitkijkend naar de werkzaamheden die Prolander in 2022 zal uitvoeren, zien we een lange lijst van voorbereidings- en vooral ook uitvoeringsprojecten in diverse fases, waaronder veel geplande opleveringen. In het landelijk gebied van Drenthe wordt bijvoorbeeld Geelbroek opgeleverd (Drentsche Aa) en worden in veel deelgebieden de plannen steeds concreter. In De Hunze wordt de inrichting van de Noordma opgeleverd. In het Oude Diep worden Mantingerzand en Mantingerbos opgeleverd en in Drenthe-Noordwest werken we aan de inrichting rondom de Broekenloop. In Drenthe-Zuidwest zullen we 'Nabij schaapskooi' en het Leggelderveld opleveren en zal de Middenraai volop in uitvoering zijn. In het Bargerveen is in 2022 de Zuidelijke Buffer volop in uitvoering, om in 2023 te worden opgeleverd. In Groningen worden in 2022 in het Zuidelijk Westerkwartier de laatste deelgebieden opgeleverd, nadat in 2021 al heel veel hectares gereed zullen zijn gemeld en in gebruik zijn genomen voor natuur en waterberging. In Westerwolde werken we aan de afronding van de laatste ecologische verbindingzones bij Bourtange en grensoverschrijdend naar de Eems in Duitsland. In Groningen-Centraal worden de meeste deelgebieden in 2021 opgeleverd, met in 2022 afrondende werkzaamheden in Hoornsedijk en in de Polders Oosterland en Lappenvoort. In Groningen Noord zal de Medenertilsterpolder in 2022 zijn ingericht als een ideaal leefgebied voor weidevogels.

Deze voorbeelden zijn slechts een greep uit de vele projecten die we in 2022 uitvoeren. De context waarin wij de projecten uitvoeren, is in toenemende mate complex: zo staat onze belangrijke gesprekspartner landbouw aan de vooravond van een transitie naar een meer circulaire bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er thema's met betrekking tot natuuropgaven, milieu en klimaat, die binnen de provinciale beleidskaders de komende jaren mogelijk van grote invloed zullen zijn op ons werk en dit uitdagend maken.

Om ons werk efficiënt en betrouwbaar te doen, werken we verder aan de bedrijfsvoeringsorganisatie Prolander. Naast goede personeelszorg, voldoende opleidingen en training van vaardigheden, zullen met name persoonlijk leiderschap, zelforganisatie en talentmanagement aandacht krijgen. We doen dit om wendbaar en slagvaardig te zijn in het licht van de toenemende complexiteit van onze opgave. Ook willen we daarmee aantrekkelijk zijn op de arbeidsmarkt en de huidige medewerkers aan ons binden.

Een belangrijke pijler in ons bedrijfsvoeringsbeleid is het Informatieplan, dat eind 2018 is vastgesteld. Het Informatieplan behelst een meerjarige aanpak van onze digitalisering en bevat voorstellen voor de uitvoering van zes ICT-projecten. Deze projecten sluiten naadloos aan op de systemen en het ICT-beleid van de provincie Drenthe. We verwachten de projecten SharePoint en Geografische Informatiesystemen in 2021 af te ronden. In 2021 en 2022 wordt

een start gemaakt met Relatiebeheer / Dynamics CRM en Informatiebeheer / Power BI. De overige twee projecten worden uitgevoerd na besluitvorming door het bestuur.

Naast de uitvoering van het Informatieplan, heeft onze verdere digitalisering versneld vorm gekregen door het vele thuiswerken als gevolg van corona en door de uitrol van "De Nieuwe Werkplek". Begin 2021 worden op maat ingerichte laptops beschikbaar gesteld aan alle medewerkers, waarmee zij zowel thuis als op kantoor qua ICT goed worden ondersteund.

Samen met onze eigenaren/opdrachtgevers zie ik het verder werken aan onze opgave en aan de doorontwikkeling van de bedrijfsorganisatie Prolander de komende jaren met vertrouwen tegemoet.

Evelien van Everdingen
Directeur Prolander

Inhoudsopgave

Programmabegroting	9
1. Programmabegroting	11
1.1. Wat willen we bereiken?	11
1.1.1. Missie en Visie.....	11
1.1.2. Ambitie en context van de uitvoering	11
1.2. Wat gaan we doen?	13
1.3. Wat mag het kosten en wat zijn de baten?	16
2. Paragrafen	17
2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	17
2.1.1. Kaders weerstandvermogen	17
2.1.2. Inventarisatie van de risico's.....	17
2.1.3. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit.....	20
2.1.4. Confrontatie met beschikbaar weerstandsvermogen	21
2.1.5. Financiële kengetallen	21
2.2. Financiering	23
2.2.1. Kasgeldlimiet	23
2.2.2. Geldleningen	23
2.2.3. Omslagrente	23
2.2.4. Renterisiconorm	24
2.2.5. Schatkistbankieren	24
2.3. Bedrijfsvoering	24
Financiële begroting	25
3. Meerjarenbegroting 2022-2025	26
3.1. Ontwikkelingen (meerjaren)begroting 2022-2025.....	26
3.2. Toelichting ontwikkelingen	27
4. Meerjarenbegroting 2022-2025	30
4.1. Overzicht in euro's van de meerjarenbegroting 2022-2025	30
4.2. Toelichting op de begroting 2022 en de meerjarenbegroting.....	31
4.2.1. Personele kosten.....	31
4.2.2. Overige kosten	31

4.2.3. Ontvangsten	33
4.3. Toelichting verschillen jaarschijf 2022	34
4.3.1. Personele kosten	34
4.3.2. Overige kosten	35
4.3.3. Mutatie in de reserves	35
4.4. Overhead	36
4.4.1. Berekening overhead	36
4.4.2. Toelichting overhead	36
4.5. Overzicht van incidentele baten en lasten	37
5. Uiteenzetting financiële positie	38
5.1. Geprognosticeerde balans 2022-2025	38
5.2. Toelichting geprognosticeerde balans 2022-2025	38
5.3. EMU-saldo	40
Bijlagen	41
Bijlage 1 – Staat van reserves	43
Bijlage 2 – Gedetailleerd overzicht overhead	44
Bijlage 3 – Overzicht taakvelden	45
Bijlage 4 – Lijst met afkortingen	46

Programmabegroting

1. Programmabegroting

Prolander is de uitvoeringsorganisatie voor de provincies Drenthe en Groningen op het gebied van plattelands- en gebiedsontwikkeling. In het bedrijfsplan dat bij de oprichting van Prolander is opgesteld, zijn de missie en visie beschreven.

1.1. Wat willen we bereiken?

1.1.1. Missie en Visie

Onze kernactiviteit is het vertalen van provinciaal beleid in concrete gebiedsprojecten. In elk project zoeken we naar praktische oplossingen die passen bij de bestuurlijke wensen, de ruimtelijke ambities en de eigenschappen van het gebied. Dit doen wij in samenwerking met alle betrokkenen in het gebied.

Deze ambitie geven we op de volgende manieren vorm:

1. Verbinden van partijen en geldstromen

Bij de inrichting van gebieden spelen vele partijen een rol; elk met hun eigen belangen. Prolander is in de projecten de spil tussen deze partijen en ziet er op toe dat alle belangen worden meegenomen in het proces. Daarnaast zijn we bekend met gebiedsgerichte subsidieregelingen zoals POP, LIFE, Waddenfonds en INTERREG en deskundig in het aanvragen daarvan. Na toekenning regelen we de administratie en (financiële) verantwoording.

2. Grond voor gebiedsontwikkeling

We zijn het grondbedrijf van Drenthe en Groningen in het landelijk gebied. Voor de realisatie van het Nationale Natuurnetwerk (NNN) moet er veel grond beschikbaar komen. In eerste instantie onderzoeken we of de eigenaar van de grond zelf de ter plekke beoogde natuur wil realiseren. Andere opties zijn om grond te ruilen of te verwerven voor de marktprijs. Daarna richten we die grond opnieuw in op basis van provinciaal beleid, adviseren over het beheer ervan en dragen het gebied vervolgens over aan natuurbeheerders of individuele eigenaren. Daarnaast verwerven we op andere locaties ruilgrond opdat agrariërs hun bedrijf elders kunnen voortzetten.

3. Integraal ruimtelijk ontwerp en de uitvoering

Het ruimtelijk ontwerp speelt een essentiële rol in gebiedsontwikkeling en planvorming. De ruimtelijk ontwerpers van Prolander werken aan het Drentse en Groningse landschap waar alle generaties goed kunnen werken, wonen en recreëren en waar landbouw en natuur met elkaar in verbinding staan. Onze uitvoeringsdeskundigen vertalen de plannen in contracten met aannemers die de plannen in het veld uitvoeren.

1.1.2. Ambitie en context van de uitvoering

Prolander is door de provincies Drenthe en Groningen opgericht voor integrale gebiedsontwikkeling in het landelijk gebied. Vooral nog is realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) onze hoofdtaak. Prolander staat in de periode 2016 – 2027 voor de uitdagende taak om circa 5.500 ha beschikbaar te krijgen en circa 11.000 ha in te richten. Het ontwikkelen van natuurgebieden kan niet zonder daarbij ook andere provinciale doelstellingen mee te nemen. Naast natuur- en landbouwopgaven zijn dat doelstellingen op het gebied van klimaat, energie, recreatie etc. Ook koppelen we waar dat effectief is doelen mee van bijvoorbeeld waterschappen en gemeenten. Op deze wijze draagt Prolander bij aan een versterking van het

landelijk gebied over de volle breedte. Prolander is daarmee voor beide provincies de uitvoeringsdienst in het landelijk gebied. De realisatie van het NNN verloopt met een zorgvuldig integraal gebiedsproces wat daardoor de nodige tijd vergt; zowel in de voorbereiding als bij de uitvoering. Voor de bedrijfsvoering is het van belang om organisatorisch goed toegerust te zijn om de ambitie te halen.

Mei 2019 zijn door een uitspraak van de Raad van State de negatieve effecten van het stikstofoverschot op de Nederlandse natuur als onderwerp in beeld gekomen. Wet- en regelgeving en de bijbehorende uitvoering hebben in de loop van 2020 vorm gekregen en worden in 2021 en volgende jaren geïmplementeerd. Dit zal directe of indirecte gevolgen hebben voor de werkzaamheden van Prolander. Wat deze gevolgen zullen zijn, is op dit moment onduidelijk. Daarnaast is eind 2020 door het Ministerie van LNV in samenwerking met de provincies het Programma Natuur vastgesteld. Ook dit Programma zal in de loop van 2021 worden geconcretiseerd en zal dan een mogelijk stevige invloed hebben op de opdrachtenportefeuille van Prolander voor de komende jaren.

De uitdagingen zijn de volgende:

- Voor het inrichten van natuur is beschikbaarheid van de grond nodig. Dat begint met onderzoek naar particulier beheer: kan en wil de eigenaar de gewenste natuur zelf realiseren en beheren? Zo ja; dan zullen wij de beheerder daarin ondersteunen. Als dat niet het geval is, komt ruiling met grond elders in beeld. We faciliteren daarvoor kavelruilen en verwerven ruilgrond als inbreng. Een andere optie is verwerving ter plekke. Soms groeit een transactie uit tot een combinatie van aankoop, ruiling en verplaatsing van het bedrijf. Dat is maatwerk en betekent een intensief proces voor de ondernemer, Prolander en de provincie, waarbij creativiteit ruimte moet krijgen. Niet in elk project zijn deze instrumenten voldoende om te kunnen versnellen. Daarmee ontstaat de behoefte om te onderzoeken of aanpassing van de begrenzing en/of de natuurdoelen mogelijk is. Soms als opstap naar het uiteindelijk gewenste doel, soms als aangepast einddoel. De samenwerking vanuit de diverse disciplines van Prolander, provincie en vele externe partijen wordt daarmee intensiever en veelzijdiger;
- De inrichtingsprojecten kenmerken zich vanuit de inhoud door toenemende complexiteit onder meer door de opkomst van nieuwe wensen voor het landelijk gebied, zoals de nieuwe vraagstukken rond klimaatadaptatie, energietransitie en stikstof. Dit vergt naast een goede voorbereiding ook zorgvuldige communicatie met de betrokken partijen en creativiteit en bewegingsvrijheid in de opdrachten;
- Het arbeidsaanbod van Prolander is redelijk stabiel vanuit een grote groep medewerkers met een vaste aanstelling, maar het werkaanbod is dat niet, mede door bovenstaande uitdagingen. Dit gegeven doet een groot beroep op flexibiliteit, zowel van de medewerkers (meebewegen naar het type werk dat er op dat moment is) als van de organisatie (flexibele schil naast vaste aanstellingen). Het Generatiepact heeft gezorgd dat de oudere, ervaren medewerkers duurzamer inzetbaar blijven. Tegelijkertijd is instroom ontstaan van jonge medewerkers;
- De corona-crisis vanaf maart 2020 heeft verstrekende gevolgen voor de wijze waarop Prolander haar werk intern en extern kan organiseren. Corona bracht nadelen, zoals per direct moeten omschakelen naar digitaal werken, vergaderen en organiseren van inspraak, en de extra inspanning die het vraagt om intern en extern met elkaar in verbinding te blijven. Toch zijn er ook voordelen, zoals efficiënter communiceren en contact met jongere doelgroepen in het buitengebied. We staan voor de uitdaging om binnen en buiten corona-proof te (blijven) werken en ons voor te bereiden op de periode na corona, waarbij mogelijk hybride werkvormen gaan ontstaan;

- Ontwikkelingen rond stikstof en Programma Natuur zijn bovenstaand reeds genoemd. De concretisering zal in de loop van 2021 vorm krijgen maar naar verwachting zal de jaren daarna sprake zijn van verdere doorontwikkeling. Dat kan zowel inhoudelijke aspecten betreffen als effecten op de organisatie van Prolander;
- In 2022 kunnen de resultaten van de evaluatie van Prolander in 2021 zo nodig worden betrokken bij de doorontwikkeling van Prolander. Op dit moment wordt de evaluatie door beide provincies opgezet en is onbekend wat de uitkomsten en eventuele aanbevelingen zullen zijn.

1.2. Wat gaan we doen?

In deze paragraaf worden de organisatiedoelen van Prolander beschreven: hoe gaan we de aan Prolander toevertrouwde ambities en opgaven realiseren en wat zijn dan de acties in 2022? De onderstaande programmadoelen 2022 realiseren we in samenwerking met de provincies, die naast eigenaar en opdrachtgever ook dienstverlener/ gastheer zijn. Onze bedrijfsvoering moet optimaal zijn om zo de financiële middelen die we namens de provincie inzetten en beheren, te kunnen verantwoorden en de risico's te managen.

luchtfoto Westerbroek

Doel 1: De inzetbaarheid van het beschikbare personeel maximaliseren

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Kwalitatief goede personeels- en salarisadministratie;
- Professioneel HR-management;
- Adequate arbozorg;
- Goed verzuimmanagement (norm max. 5%);
- Werkplezier, vitaliteit (work/life balance) en gezondheid;
- Veiligheid, intern en extern;
- Duurzame inzetbaarheid bevorderen;
- Aanpassingen kantoorhuisvesting post Corona/faciliteren thuiswerken;

Doel 4: De beschikbaarheid van adequate ondersteunende systemen

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Het bevorderen van interne en externe samenwerking door een digitale samenwerkingsomgeving (SharePoint);
- Beschikbaarheid van de systemen voor documentbeheer (SharePoint) en relatiebeheer (CRM) uit het informatieplan (2018);
- Ongestoorde werking en goede performance van kantoorautomatisering inclusief mogelijkheid tot thuiswerken;
- Ongestoorde werking en goede performance van de GIS-applicaties, het financieel systeem EBS en VRIS;
- Volledige en tijdige archivering, ondersteund door een Document Management System (DMS);
- Adequate ondersteuning van werken op locatie;
- Faciliteren digitale werkomgeving;
- Doorontwikkelen intranet.

Doel 5: Het realiseren van bedrijfsprocessen die in control zijn

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Bedrijfsprocessen, die 'lean' zijn en in hoge mate geautomatiseerd;
- Documentbeheer volledig gerealiseerd met het Document Management Systeem.

Doel 6: Herkenbaarheid van Prolander zowel wat betreft de projecten als de organisatie Prolander.

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Een up-to-date website;
- Project- en programmacommunicatie;
- Omgevings- en relatiemanagement;
- Aanwezigheid bij netwerkevenementen.

Doel 7: Goede opdrachtgever-opdrachtnemer relaties

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Constructieve en rolvaste overlegsituaties tussen opdrachtgever en opdrachtnemer op meerdere niveaus;
- Faciliteren van doorontwikkeling projectmatig werken;
- Creëren van gezamenlijke doelen/opdrachten;
- Een duidelijk opschaalmodel om integrale besluitvorming te waarborgen;
- Wederzijds commitment bereiken doelen;
- In gesprek met de opdrachtgevers over doel omvang werk en schaarse resources: stellen van realistische projectdoelen en mogelijk prioriteren van werkzaamheden.

Doel 8: Projectmatig werken en innovatie

Extra aandacht geven aan zaken als:

- Projectplanning en -management;
- Kennisuitwisseling en inspiratiesessies;
- Gelijkberechtiging;
- Risicomanagement;
- Contractmanagement;
- Voldoen aan de eisen vanuit de privacywetgeving (AVG).

1.3. Wat mag het kosten en wat zijn de baten?

In de onderstaande tabel zijn de baten en lasten voor de komende jaren geraamd. In het vierde hoofdstuk is een nadere toelichting gegeven op de baten en lasten van Prolander.

Programmabegroting 2022	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024	Boekjaar 2025
Meerjarenbegroting 2022-2025				
Totaal lasten	9.834.500	9.718.000	9.766.000	9.832.000
Totaal baten	-9.669.500	-9.878.000	-9.973.000	-10.069.000
Saldo van baten en lasten	165.000	-160.000	-206.500	-237.000
Mutatie reserves	-165.000	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	-	-160.000	-206.500	-237.000

Bij deze begrotingsoverschotten merken wij op dat van een aantal nieuwe ontwikkelingen de precieze omvang nog niet bekend is zoals de mogelijke gevolgen van enkele nieuwe ontwikkelingen. Deze toekomstige ontwikkelingen zijn in onderdeel 3.2 nader toegelicht. Behalve deze toekomstige ontwikkelingen zijn ook enkele projecten van het Informatieplan, te weten procesbeheer en contentbeheer, nog geen onderdeel van de meerjarenraming. Deze zullen evenals de genoemde nieuwe ontwikkelingen gevolgen hebben voor de meerjarenbegroting.

2. Paragrafen

Met de paragrafen wordt een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting gegeven. Voor Prolander betreft dat de volgende paragrafen: weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering en bedrijfsvoering. De paragrafen lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen en grondbeleid zijn voor Prolander niet van toepassing.

2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Essentieel van de weerstandscapaciteit is of deze toereikend is om eventuele risico's op te vangen. Hierbij wordt benadrukt dat de risico's alleen betrekking hebben op de bedrijfsvoering organisatie Prolander (bedrijf 1). Deze paragraaf geeft daarbij voornamelijk een doorkijk naar de komende boekjaren.

2.1.1. Kaders weerstandvermogen

Om de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's te kunnen beoordelen is een ratio weerstandsvermogen gedefinieerd:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$$

Door het Rijk is geen algemene norm vastgesteld waar de gemeente of provincie aan moet voldoen. Prolander streeft er naar om de ratio weerstandsvermogen boven de 1,0 te houden. Dat betekent dat alle gekwantificeerde risico's minimaal gedekt moeten worden door de aanwezige weerstandscapaciteit. Door het *Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement* zijn wel enkele beoordelingsnormen gegeven. Een norm van tussen de 1,0 en 1,4 wordt binnen dat kader als voldoende beschouwd.

2.1.2. Inventarisatie van de risico's

Het financiële risico wordt berekend door de kans te vermenigvuldigen met de omvang van het ingeschatte financiële gevolg. Voor het financieel gevolg worden bandbreedtes gehanteerd om een klasseindeling te kunnen bepalen. De uiteindelijke risicoscore wordt berekend door de kwantiteitsklasse te vermenigvuldigen met de klasse behorend bij de bandbreedte van het financiële gevolg (A * B).

Kans (A)		Financieel gevolg (B)	
Klasse	Kwantiteit	Klasse	Bandbreedte
1	10%	1	< € 50.000
2	30%	2	€ 50.000 - € 100.000
3	50%	3	€ 100.000 - € 250.000
4	70%	4	€ 250.000- € 500.000
5	90%	5	> € 500.000

Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen structurele- en incidentele financiële risico's. Indien noodzakelijk kan van bovenstaand model worden afgeweken voor zover en indien een bepaald risico de maximaal in dit model bereikbare waarde van € 450.000 overstijgt (90% van € 500.000).

Risico-inventarisatie Prolander

Bij de inventarisatie van de risico's zijn vier risico's geïdentificeerd, waarbij een inschatting is gemaakt van de kans dat het risico zich incidenteel (I) of structureel (S) daadwerkelijk zal voordoen. De volgende risico's zijn geïdentificeerd (risicoscore van 1 (laag) tot 25 (hoog)).

Risico	Risico-score	Financieel risico structureel	Financieel risico incidenteel
Langdurig ziekteverzuim	12	214.000	-
Krapte arbeidsmarkt / flexibele schil	12	100.000	-
Payrolling	PM	PM	PM
Coronacrisis	PM	PM	PM
Totaal risico's		314.000	-

Langdurig ziekteverzuim

Bij een relatief kleine organisatie als Prolander heeft langdurig ziekteverzuim een behoorlijke invloed op de exploitatie. Omdat de werkzaamheden doorlopen en niet altijd binnen de eigen formatie kunnen worden opgevangen, is voor het langdurig verzuim regelmatig externe inhuur benodigd. Het risico is structureel van aard.

Omvang

De omvang is berekend door de loonsom 2022 te vermenigvuldigen met het gerealiseerde verzuimpercentage over 2020 van 5%. De uitkomst van afgerond € 356.500 ($€ 7.000.600 \times 5\%$) wordt vermenigvuldigd met een opslag voor de inhuur van externen. De inhuur van tijdelijke krachten en externen is namelijk in verhouding met de eigen formatie relatief prijzig. De uitkomst wordt daarom op basis van verwachtingscijfers met 20% verhoogd. De financiële omvang bedraagt zodoende afgerond € 428.000 ($€ 356500 \times 120\%$). De kwantiteit is ingeschaald op klasse 3 waardoor het financiële risico van deze extra lasten wordt geschat op € 214.000.

Risicoscore

Kans (A)		Financieel gevolg (B)		Risico (A * B)		
Kwantiteit	Klasse	Omvang	Klasse	Risico €	Risicoscore	I/S
50%	3	€ 428.000	4	€ 214.000	12	S

Beheersmaatregel

Door het voeren van gedegen verzuimmanagement wordt het risico van verzuim beperkt. Indien er toch sprake is van verzuim, is het streven de werkzaamheden zoveel als mogelijk binnen de huidige formatie op te lossen. Wanneer er toch moet worden ingehuurd worden de kosten in eerste instantie gedekt uit de exploitatie of door een beroep te doen op de algemene reserve.

Krapte arbeidsmarkt/ flexibele schil

De formatie bestaat voor een deel uit een flexibele schil die nodig is om de organisatie mee te kunnen laten bewegen met fluctuaties in het werkaanbod naar omvang en naar type functies. Daarnaast is het door toenemende krapte op de arbeidsmarkt lastig om sommige vacatures in de vaste formatie te vervullen. Doordat de inhuur van tijdelijke krachten en externen in verhouding met een eigen formatie vaak prijziger is, levert dit extra lasten op. Het risico is structureel van aard.

Omvang

De verwachting is dat voor ongeveer 10% van de totale formatie in het algemeen een hogere loonsom moet worden betaald. De omvang van het risico bedraagt afgerond circa € 142.500 ((10% x € 7.130.500¹) x 20%). De kwantiteit is ingeschaald op klasse 4 (waarschijnlijk), waarmee het totaal financiële risico is bepaald op € 100.000.

Risicoscore

Kans (A)		Financieel gevolg (B)		Risico (A * B)		
Kwantiteit	Klasse	Omvang	Klasse	Risico €	Risicoscore	I/S
70%	4	€ 142.500	3	€ 100.000	12	S

Beheersmaatregel

De kosten van het inhuren van tijdelijke medewerkers worden zoveel als mogelijk beperkt. De provincie Drenthe heeft de inhuur van uitzendwerk aanbesteed. Voor Prolander gelden dezelfde voorwaarden.

Mogelijk einde payrollings²

De provincies Groningen en Drenthe stoppen vanaf 2021 met payroll-constructies bij de inhuur van personeel. Prolander maakt gebruik van payrolling omdat dit een manier is om flexibel en voordelig om te gaan met veranderingen in het werkpakket. Prolander overweegt in navolging van de provincies ook te stoppen met payroll constructies vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap. Het financiële risico van Prolander verbonden aan het werkgeverschap, bijvoorbeeld aansprakelijkheid voor werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, neemt in dat geval toe. Een besluit hierover zal worden betrokken bij de aanstaande evaluatie van Prolander in 2021.

Omvang

Het is niet goed in te schatten wat de omvang van dit risico is.

Risicoscore

De kwantiteit is evenmin goed in te schatten, want deze is afhankelijk van nadere besluitvorming. Daarom is dit risico als p.m. opgenomen.

Beheersmaatregel

Waar opportuun kan gebruik gemaakt worden van personeel via uitzend- en adviesbureaus of ZZP-ers.

Coronacrisis

De coronacrisis, waarvan sinds begin maart 2020 ook in Nederland sprake is, heeft grote gevolgen voor de manier van werken van de organisatie Prolander. Prolander volgt daarbij de richtlijnen van het RIVM en de Rijksoverheid en wil maximaal bijdragen aan de beperking van het verspreiden van het virus en tevens aan het waarborgen van de continuïteit van de uitvoering van het programma en de bedrijfsvoering. In 2020 zijn de gevolgen in financiële zin beperkt gebleven.

¹ Omvang van de totale loonkosten 2022 conform de programmabegroting 2022.

² Payrolling is het uit handen geven van de verplichtingen van het werkgeverschap. Via een opdrachtovereenkomst neemt het payrollbedrijf de salarisadministratie én het juridisch werkgeverschap over van het bedrijf waar de medewerker zijn werkzaamheden uitvoert.

Weliswaar namen de kosten van communicatie en thuiswerk-faciliteiten iets toe; de reis- en verblijfkosten daalden door thuiswerken. Zolang de pandemie duurt, kan ziekte-uitval ontstaan, waardoor de continuïteit van bedrijfskritische processen in gevaar komt. Gevolg kan zijn: vertraging in financiële en verantwoordingsprocessen, waardoor claims van schuldeisers en subsidieverstrekkers (m.n. bedrijf 2 en 3) kunnen ontstaan.

Afhankelijk van het beperkende karakter van de RIVM- en Rijksoverheidsrichtlijnen kunnen (de voorbereidingen van) grondtransacties worden belemmerd, alsmede de voorbereiding en uitvoering van projecten. Deze risico's hebben geen betrekking op bedrijf 1, maar op bedrijf 2 en 3 en spelen daarom geen rol in het weerstandsvermogen.

Omvang

Het is niet goed in te schatten wat de omvang van dit risico is.

Risicoscore

De kwantiteit is evenmin goed in te schatten. Daarom is dit risico als p.m. opgenomen.

Beheersmaatregel

We volgen van de richtlijnen van het RIVM. Verder beperken we fysieke bijeenkomsten van medewerkers met dezelfde functie. Verder heeft Prolander een pandemiescan uitgevoerd. Met deze scan hebben we de risico's en de beheersmaatregelen ten aanzien van de continuïteit van de organisatie en veiligheid van de medewerkers in beeld gebracht.

2.1.3. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten op te kunnen vangen. Als blijkt dat deze tegenvallers niet kunnen worden gedekt binnen de gehele begroting is de bedrijfsvoeringsorganisatie aangewezen op een extra bijdrage van de provincies Groningen en Drenthe. De weerstandscapaciteit is onderverdeeld in een structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien in de exploitatie. Hiervoor is jaarlijks een post opgenomen van € 50.000 voor onvoorziene uitgaven.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het bedrag dat in het eigen vermogen vrij aanwendbaar is. Prolander rekent de algemene reserve tot het vrij aanwendbare vermogen. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven die volgen uit opkomende verplichtingen, calamiteit en het opvangen van eventuele rekeningtekorten. De stand van de algemene reserve bedraagt naar verwachting € 385.000 per 31-12-2021. Ook het nog te bestemmen rekeningresultaat 2020 (€ 278.000) en het cumulatieve begrotingsresultaat 2021 en 2022 (€ 38.500) is toegerekend tot het vrij aanwendbare vermogen³.

³ Op grond van artikel 18, van de gemeenschappelijke regeling Prolander, wordt een batig saldo toegevoegd aan het weerstandsvermogen van de bedrijfsvoeringsorganisatie.

2.1.4. Confrontatie met beschikbaar weerstandsvermogen

In het volgende overzicht worden de hierboven genoemde risico's in verband gebracht met de beschikbare weerstandscapaciteit.

Berekening weerstandscapaciteit		Structureel	Incidenteel	Totaal
A	Geïventariseerde risico's	314.000	-	314.000
B	Beschikbare weerstandscapaciteit	-50.000	-701.500	-751.500
C = B - A	Saldo	264.000	-701.500	-437.500

De ratio weerstandsvermogen⁴ met betrekking tot het totaal aan risico's is als volgt berekend:

$$\frac{751.500}{314.000} = 2,39$$

Conclusie

De uitkomst van 2,39 voldoet ruimschoots aan de streefnorm van groter dan 1. Dit betekent dat de huidige weerstandscapaciteit meer dan toereikend is om de geïdentificeerde risico's op te vangen wanneer deze zich tegelijk in één begrotingsjaar voordoen.

2.1.5. Financiële kengetallen

In onderstaand overzicht zijn de wettelijk verplichte kengetallen gepresenteerd. Na de tabel volgt een korte toelichting per financieel kengetal.

Toetsingskader financiële kengetallen

Bij de invoering van de kengetallen is door de wetgever een bewuste keuze gemaakt om geen norm op te leggen. Het is aan organisaties zelf om ervoor te kiezen de kengetallen te normeren. Het bestuur kan Prolander opdragen maatregelen te treffen als Prolander de gestelde normen niet haalt. Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid.

Voor de toezichthouder (ministerie van BZK) hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van de gemeenschappelijke regeling. De toezichthouder hanteert dus geen normering, maar maakt zo nodig gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

Signaleringswaarde financiële kengetallen	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90% tot 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	< 90%	90% tot 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% tot 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Solvabiliteit na correctie ⁵	> 50%	20% tot 50%	< 20%

⁴ In de berekening van deze ratio is geen rekening gehouden met de mogelijke beëindiging van pay-rolling en de gevolgen van de Corona-crisis.

⁵ Betreft eigen aanvullend kengetal; zie pagina 21.

Financiële kengetallen Prolander

De voor de programmabegroting 2022 berekende financiële kengetallen bedragen als volgt:

Verplichte financiële kengetallen	Begr.2021 voor wijz.	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Netto schuldquote	-6,29%	-6,25%	-7,87%	-9,96%	-12,21%
Netto schuldq.gecorr. voor alle leningen	-6,29%	-6,25%	-7,87%	-9,96%	-12,21%
Solvabiliteitsratio	8,87%	13,13%	15,66%	18,71%	21,95%
Structurele exploitatieruimte	2,85%	-0,44%	1,62%	2,08%	2,35%
Solvabiliteit na correctie	21,11%	19,43%	22,85%	26,86%	30,97%

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle leningen)

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Prolander ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe beter. De verwachting is dat de netto schuldquote zich de komende jaren verder gaat verbeteren. Dit komt met name door de sterke daling van de vlottende schulden terwijl de baten naar verwachting zullen stijgen. Het percentage in 2022 van -6,25% is meer dan uitstekend.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Prolander in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het begrote percentage van 13,13% is lager dan de norm van 20% of hoger en dit wordt veroorzaakt door de rekeningcourantverhouding met bedrijf 2 en 3 (provincies Groningen en Drenthe). Om een betere afspiegeling te geven van de solvabiliteit van Prolander is het kengetal *solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers* opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken of tijdelijke geldstromen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten (exclusief de mutatie reserves). Het kengetal wordt uitgedrukt in een percentage. Een negatief percentage betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Met het begrote percentage van -/0,44% is sprake van een negatieve exploitatieruimte in 2022. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de deelnemersbijdrage in 2022 niet wordt geïndexeerd. Hierdoor blijven de structurele baten achter (blijven gelijk) ten opzichte van de structurele lasten (die stijgen). Het negatieve structurele exploitatieruimte is wel eenmalig aangezien op basis van de voorliggende begroting naar verwachting de exploitatieruimte vanaf 2023 weer positief is. Er zijn echter ook ontwikkelingen die op dit moment (nog) niet zijn te kwantificeren en daardoor niet in de begroting staan opgenomen. Deze ontwikkelingen kunnen invloed hebben op dit kengetal.

Solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers

Om een realistischer beeld te geven van de solvabiliteit van bedrijf 1 is het kengetal *solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers* opgenomen. Dit kengetal is toegevoegd omdat in de berekening van de solvabiliteitsratio die bij ministeriële regeling is voorgeschreven geen rekening wordt gehouden met de feitelijke schuldenpositie van de eigen organisatie. Bij de rekeningcourantverhoudingen met de provincies Groningen en Drenthe is in beginsel geen

sprake van een schuld maar van vooruit ontvangen gelden met een specifiek bestedingsdoel. Prolander is belast met de uitvoering van de projecten en het besteden van de projectgelden, maar beide moeders staan garant voor de daadwerkelijke financiële verplichtingen.

Wanneer de rekeningcourantverhouding buiten de berekening van de solvabiliteitsratio wordt gelaten is er sprake van een solvabiliteitsratio van 19,43%. Dit is een kleine verslechtering van de ratio ten opzichte van de voorgaande begroting. Wel is te verwachten dat de solvabiliteit de komende boekjaren verbetert tot bijna 31% in 2025.

2.2. Financiering

Via de financieringsparagraaf (artikel 13 van het BBV) in de begroting en de jaarstukken wordt de uitwerking en uitvoering van het treasurybeleid respectievelijk vastgesteld en verantwoord. In deze paragraaf worden onder meer de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot het kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm en de verwachte toe- of afname van geldleningen en/of uitzettingen.

2.2.1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet houdt in dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van een decentrale overheid (ofwel openbaar lichaam) in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal aan lasten. In artikel 2, lid 1d van de uitvoeringsregeling van de Wet fido is het percentage voor gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%. Hieronder volgt de toetsing van de kasgeldlimiet.

Berekening kasgeldlimiet (1)

Begrotingstotaal aan lasten * 8,2%	=	Kasgeldlimiet in bedrag
€ 9.834.500 * 8,2%	=	€ 806.429

Berekening netto-vlottende schuld (2)

Vlottende schuld -/- vlottende middelen	=	Netto-vlottende schuld
€ 2.066.000 -/- € 5.193.500	=	- € 3.127.500

Toetsing kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet (1) -/- netto-vlottende schuld (2)	=	Ruimte (+) of overschrijding (-)
€ 806.429 -/- - € 3.127.500	=	€ 3.933.929 (+)

Op basis van de uitkomst kan worden geconcludeerd dat Prolander, op basis van de geprognosticeerde balans per 31 december 2022, voldoet aan de wettelijke bepalingen omtrent de kasgeldlimiet van de Wet fido.

2.2.2. Geldleningen

Zoals ook uit de balans blijkt is ultimo 2022 geen sprake van uitgeleende gelden of aangetrokken gelden. Een overzicht is daarom niet opgenomen.

2.2.3. Omslagrente

Het rente omslagpercentage wordt bepaald door de netto rentelasten te delen door de boekwaarde van de investeringen per 1 januari. Aangezien bij Prolander geen sprake is van rentelasten kan er geen omslagrente toegerekend worden aan de activa. Een berekening van de omslagrente is derhalve niet opgenomen in de begroting 2022.

2.2.4. Renterisiconorm

Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzelingen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komende jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van de vaste schuld (waarbij een drempelbedrag geldt van € 2.500.000). Bij Prolander is ultimo 2022 naar verwachting geen sprake van lang vreemd vermogen. Prolander voldoet aan de renterisiconorm, zoals uit de onderstaande berekeningen blijkt.

Berekening renterisico (1)

Renteherzelingen + aflossingen	=	Renterisico
€ 0 + € 0	=	€ 0

Berekening renterisiconorm (2)

Begrotingstotaal * 20%	=	Renterisiconorm
€ 9.834.500 * 20%	=	€ 2.500.000 ⁶

Toetsing renterisico in relatie tot de renterisiconorm

Aangezien de renterisiconorm (2) groter is dan het renterisico (1) is er sprake van ruimte onder de renterisiconorm, waarmee hieraan wordt voldaan.

2.2.5. Schatkistbankieren

Overtollige liquide middelen dient Prolander op grond van de Wet fido aan te houden bij de schatkist van het Rijk. Er geldt een norm voor het bedrag dat buiten de schatkist mag worden aangehouden. Dit zogenoemde drempelbedrag is het maximale bedrag dat een decentrale overheid gemiddeld op dagbasis buiten de schatkist mag houden. De hoogte van het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal. Op grond van het begrotingstotaal zou het geldende drempelbedrag voor 2022 € 74.000 (0,75% van € 9,8 miljoen) zijn. Vooralsnog geldt echter een minimaal drempelbedrag van € 250.000. Aangezien het banksaldo dagelijks wordt afgeroomd tot nihil is een overschrijding van het drempelbedrag niet mogelijk.

2.3. Bedrijfsvoering

In onderdeel 1, Programmabegroting, is de bedrijfsvoering uitvoerig aan de orde is geweest en wordt daarom in deze paragraaf niet nader toegelicht.

⁶ Aangezien de uitkomst (€ 1.966.900) lager is dan het drempelbedrag bedraagt de norm € 2.500.000.

Financiële begroting

3. Meerjarenbegroting 2022-2025

3.1. Ontwikkelingen (meerjaren)begroting 2022-2025

Voor het opstellen van de programmabegroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025 zijn de uitgangspunten uit de kaderbrief 2022 het vertrekpunt. De financiële gevolgen van alle ontwikkelingen zijn in onderstaande tabel samengevat.

In de onderstaande tabel worden voordelige saldi gepresenteerd voor het begrotingsjaar en het meerjarenperspectief. Opgemerkt wordt dat van een aantal effecten de precieze omvang nog niet bekend is, zoals de mogelijke gevolgen van enkele nieuwe ontwikkelingen. Deze zullen naar verwachting een beslag leggen op de positieve saldi. Deze toekomstige ontwikkelingen zijn in onderdeel 3.2 nader toegelicht. Behalve deze toekomstige ontwikkelingen zijn ook enkele projecten van het Informatieplan, te weten procesbeheer en contentbeheer, nog geen onderdeel van de meerjarenraming.

Financiële effecten 2022 – 2025		Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024	Boekjaar 2025
#	Saldo programmabegroting 2021	-139.500	-250.000	-300.000	-300.000
1.	Loonkosten	70.500	71.500	72.500	143.000
2.	Generatiepact	-11.500	11.500	9.500	2.500
3.	Overige bijkomende personeelskosten	5.000	5.000	5.000	8.500
4.	Dienstverleningsovereenkomsten	6.500	6.500	6.500	32.000
5.	Kapitaallasten	-	-	-	-9.000
6.	Duurzame inzetbaarheid	50.000	50.000	50.000	50.000
7.	Thuiswerkvergoeding/reiskosten	-	-	-	-
8.	Uitvoeringsplan 2021 - 2022	184.500	62.000	62.000	44.000
	- waarvan dekking uit alg. reserve	-122.500	-	-	-
9.	Wijzigingen werkpakket	PM	PM	PM	PM
10.	Toetsing en evaluatie Prolander	PM	PM	PM	PM
11.	Aanpassingen huisvesting post-Corona	PM	PM	PM	PM
12.	Einde van payrollings	-	-	-	-
13.	Deelnemersbijdrage provincies	-115.000	-116.000	-112.000	-207.500
14.	Aanvullende opdrachten	-	-	-	-
Effect op begrotingsresultaat		67.000	90.000	93.500	63.500
Saldo kaderbrief 2022		-72.000	-160.000	-206.500	-237.000
15.	Indexering bijdrage 2022 t.l.v. eigen middelen	72.000	-	-	-
Saldo programmabegroting 2022		-	-160.000	-206.500	-237.000

3.2. Toelichting ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen

1. Loonkosten

De loonkosten 2022 zijn vooralsnog geïndexeerd met 2,5%. Voor 2021 en latere jaren is er namelijk nog geen cao. In overleg met de afdeling P&O van de provincie Drenthe is daarom gekozen voor een raming van 2,5% loonstijging in 2022. Dit percentage bestaat uit 1,5% loonstijging en 1% pensioenstijging.

Meerjarig hanteren we een loonstijging van 1% per jaar voor 2023 tot en met 2025. Mogelijk is raming van de meerjarige loonstijging aan de lage kant; hiervoor zijn nog geen betrouwbare bronnen beschikbaar.

2. Generatiepact

De financiële consequenties van deze regeling zijn opnieuw berekend, rekening houdend met wijzigingen in de data van pensionering en loonkostenstijging.

3. Overige bijkomende personele kosten

Voor overige personele kosten is een bedrag begroot van 5% van de totale loonsom (exclusief de kosten van het Generatiepact).

4. Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

Conform de afgesloten DVO met de provincie Drenthe worden de jaarlijkse kosten geïndexeerd. De productkosten zijn geïndexeerd met de CPI⁷. Deze bedraagt 1,6% per jaar voor de jaren 2022 tot en met 2025. Personele kosten en overhead zijn geïndexeerd met de index voor loonverhogingen, zie hiervoor de indexatie bij de eerdergenoemde loonkosten.

5. Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn berekend op basis van de reeds geactiveerde investeringen (investeringen uit het verleden) en de toekomstige investeringen conform het investeringsplan zoals opgenomen in de programmabegroting 2021.

6. Duurzame inzetbaarheid

Op basis van het principeakkoord met de vakbonden over duurzame inzetbaarheid ramen wij de kosten van dit akkoord op € 50.000 per jaar vanaf 2021. Het effect voor 2022 en verdere jaren is verwerkt in de voorliggende begroting 2022. Voor het jaar 2021 zullen wij na het definitief worden van de afspraken over duurzame inzetbaarheid komen met een voorstel tot wijziging van de begroting 2021.

⁷ Zoals opgenomen in de Macro Economische Verkenning 2021 (MEV 2021)

7. Thuiswerkvergoeding/Reiskosten woon-werkverkeer

Momenteel wordt in de cao-onderhandelingen ook gesproken over een thuiswerkvergoeding. We zien deze vergoeding voor de extra gemaakte kosten van werknemers als gevolg van het vele thuiswerken ook in andere cao's terugkomen, waaronder die van de Rijksambtenaren. Verder wordt onderzocht of de huidige vergoeding voor de reiskosten woon-werkverkeer gehandhaafd kan blijven. Vooralnog gaan we er vanuit dat beide effecten elkaar neutraliseren.

8. Uitvoeringsplan 2021-2022 (onderdeel van het ICT-Informatieplan)

In 2018 is het Informatieplan Prolander vastgesteld. De uitvoering vindt gefaseerd plaats, inclusief het beschikbaar stellen van middelen hiervoor (Bestuursbesluit). In 2021 zal de nadruk liggen op drie projecten:

- Documentbeheer / SharePoint fase 2 (invoering Teamsites);
- Grafische beheer / GIS 2.0 (afroning);
- Relatiebeheer / Dynamics CRM (opstartfase).

In 2022 zal de nadruk liggen op de volgende projecten:

- Relatiebeheer / Dynamics CRM (uitrolfase);
- Informatiebeheer / Power BI (opstartfase).

Nieuwe ontwikkelingen

9. Wijzigingen werkpakket

Er is sprake van enkele ontwikkelingen die kunnen leiden tot wijzigingen in de samenstelling en de omvang van het werkpakket van Prolander. Het gaat hierbij met name om de Rijksmiddelen voor het Programma Natuur en het stikstofbeleid. Nog onbekend is hoe de uitwerking hiervan zal zijn voor de beide provincies. Wij zullen deze ontwikkelingen nauwkeurig monitoren. Wij ramen de financiële gevolgen van deze ontwikkeling pro memorie (p.m.).

10. Toetsing en evaluatie Prolander

Minimaal elke collegeperiode vindt toetsing en evaluatie van Prolander plaats. De resultaten hiervan en de hieruit mogelijk voortvloeiende acties kunnen gevolgen hebben voor de begroting 2022 en volgende jaren. Wij ramen de eventuele financiële gevolgen van de evaluatie p.m..

11. Aanpassingen huisvesting post Corona

De coronacrisis heeft onze kijk op thuiswerken en het werken op kantoor gewijzigd. In het "nieuwe normaal" verwachten we dat er meer zal worden thuisgewerkt en dat de functie van kantoor gaat veranderen. Ook zal er meer hybride worden samengewerkt "vanuit huis" met "kantoor". De provincies onderzoeken momenteel in dit verband de eisen en wensen onder de gebruikers. Mogelijk zullen de aanpassingen leiden tot wijziging van de huisvestingskosten. Wij ramen de eventuele financiële gevolgen van het aanpassen van de huisvesting p.m..

12. Einde van payroll⁸

De provincies Groningen en Drenthe stoppen vanaf 2021 met payroll-constructies. Prolander maakt gebruik van payroll omdat dit een manier is om flexibel en voordelig om te gaan met veranderingen in het werkpakket. Prolander overweegt echter in navolging van de provincies ook te stoppen met payroll-constructies vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap. Het financiële risico van Prolander verbonden aan het werkgeverschap, bijvoorbeeld aansprakelijkheid voor werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, neemt in dat geval toe.

In de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen van de begroting 2022 is rekening gehouden met dit financiële risico bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit. De vraag of het gewenst is dat Prolander stopt met payroll-constructies, willen wij betrekken bij de evaluatie van Prolander, die in 2021 wordt uitgevoerd. Wij begroten vooralsnog geen extra uitgaven.

13. Deelnemersbijdrage provincies

De deelnemersbijdrage is verhoogd met een indexering gebaseerd op 80% van de indexatie loonkosten en 20% van die van overige kosten die worden geïndexeerd.

14. Aanvullende opdrachten

Met de provinciale opdrachtgevers kunnen, naast de reguliere provinciale prestatieovereenkomsten (PPO), aanvullende opdrachten worden overeengekomen waar een extra bijdrage tegenover staat. De financiële gevolgen van deze projecten zullen door middel van een begrotingswijziging aan ons bestuur worden voorgelegd. Of hiervan sprake zal zijn in 2022 en volgende jaren is niet bekend. Voorzichtigheidshalve zijn hiervoor geen baten opgenomen en wij ramen deze daarom nihil.

15. Indexering bijdrage ten laste van eigen middelen

Gezien het verwachte begrotingsoverschot 2022 en de verwachte ontwikkeling van de eigen vermogenspositie Prolander over de jaren tot en met 2025 wordt voorgesteld om de provinciale bijdrage voor het boekjaar 2022 niet te indexeren. De totale indexering van € 115.000 (punt 13) komt te vervallen en wordt eenmalig betaald vanuit het begrotingsoverschot 2022 ad € 72.000 en een onttrekking aan de algemene reserve ad € 42.500.

⁸ Payrolling is het uit handen geven van de verplichtingen van het werkgeverschap. Via een opdrachtovereenkomst neemt het payrollbedrijf de salarisadministratie én het juridisch werkgeverschap over van het bedrijf waar de medewerker zijn werkzaamheden uitvoert.

4. Meerjarenbegroting 2022-2025

4.1. Overzicht in euro's van de meerjarenbegroting 2022-2025

Exploitatiebegroting	Realisatie 2020	Begr. 2021 voor wijz.	Begr. 2021 na wijz.	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Personele kosten	8.081.500	7.594.000	7.594.000	7.762.500	7.756.500	7.787.000	7.856.500
1.1 Loonkosten	7.597.500	7.006.000	7.006.000	7.130.500	7.118.000	7.143.000	7.206.500
1.2 Aanvullende bedrijfsvoering	206.000	230.000	230.000	235.500	238.000	240.500	243.000
1.3 Overige bijkomende kosten	278.500	358.000	358.000	396.500	400.000	403.500	407.000
2. Overige kosten	1.781.000	1.945.000	1.945.000	2.072.000	1.962.000	1.979.000	1.975.500
2.1 Facilitair & huisvesting	623.500	650.500	650.500	662.000	672.000	682.000	692.000
2.2 ICT (incl. SharePoint)	705.500	899.500	899.500	939.000	951.500	963.500	958.000
2.3 Archiefkosten	21.500	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
2.4 Kapitaallasten investeringen	140.000	100.000	100.000	53.500	44.000	38.500	30.000
2.5 Externe deskundigen	221.000	150.000	150.000	272.500	150.000	150.000	150.000
2.6 Kantoorkosten	70.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
2.7 Onvoorzien	-	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal lasten	9.863.000	9.539.000	9.539.000	9.834.500	9.718.000	9.766.000	9.832.000
3. Inkomsten	-9.940.500	-9.577.500	-9.577.500	-9.669.500	-9.878.000	-9.973.000	-10.069.000
3.1 Bijdrage Drenthe	-6.212.000	-6.593.500	-6.593.500	-6.656.500	-6.800.500	-6.865.500	-6.931.500
3.2 Bijdrage Groningen	-2.802.500	-2.984.000	-2.984.000	-3.013.000	-3.077.500	-3.107.000	-3.137.000
3.3 Extra inkomsten PPO	-926.000	-	-	-	-	-	-
3.4 Overige incidentele baten	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	-9.940.500	-9.577.500	-9.577.500	-9.669.500	-9.878.000	-9.973.000	-10.069.000
Saldo van baten en lasten	-77.500	-38.500	-38.500	165.000	-160.000	-206.500	-237.000
Mutatie in de reserves	-200.500	-	-	-165.000	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	-278.000	-38.500	-38.500	-	-160.000	-206.500	-237.000

+ is een nadeel (N), - is een voordeel (V)

4.2. Toelichting op de begroting 2022 en de meerjarenbegroting

Hieronder zijn ramingen van de prestaties zoals weergegeven in de meerjarenbegroting 2022-2025 toegelicht. In paragraaf 3 zijn de achterliggende ontwikkelingen en motivering van deze ramingen toegelicht.

4.2.1. Personele kosten

Loonkosten

De salarisbedragen zijn begroot tegen de geldende normbedragen per salarisschaal. Voor de berekening van de salariskosten 2022 is uitgegaan van de normbedragen over het jaar 2021⁹ met daarbovenop een indexatie zoals de provincie Drenthe die hanteert in haar begroting 2021. Daarnaast is rekening gehouden met de meerjarige financiële gevolgen van het Generatiepact.

Loonkosten	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo programmabegroting 2021	7.035.500	6.999.500	7.025.000	7.025.000
Indexering en bijstelling loonkosten	70.500	71.500	72.500	143.000
Indexering en bijstelling loonkosten generatiepact	-11.500	11.500	9.500	2.500
Functioneel beheerder CRM en BI	36.000	36.000	36.000	36.000
Saldo meerjarenbegroting 2022 - 2025	7.130.500	7.118.000	7.143.000	7.206.500

Aanvullende bedrijfsvoering

Zoals overeengekomen in de dienstverleningsovereenkomst worden de personele kosten jaarlijks geïndexeerd. Het gaat om de onderstaande taken en de daaraan gekoppelde jaarlijkse vergoeding in euro's.

Aanvullende bedrijfsvoering	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Personele dienstverlening	154.000	156.000	157.500	159.000
Inkoop en aanbesteden	39.500	40.000	40.000	40.500
KCC	27.500	28.000	28.000	28.500
Functionaris gegevensbescherming	14.500	14.500	15.000	15.000
Totaal aanvullende bedrijfsvoering	235.500	238.000	240.500	243.000

Overige bijkomende personele kosten

Voor overige personele kosten begroten we een bedrag van 5% van de totale loonsom. Dit betreft de loonsom bestaande uit de normbedragen, maar exclusief de lasten van het Generatiepact. Onder andere opleidingskosten, reiskosten en dienstkleding maken onderdeel uit van deze kosten.

4.2.2. Overige kosten

Faciliteir & Huisvesting

Prolander heeft voor de facilitaire ondersteuning en de huisvesting op de locaties in Assen en Groningen een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met de beide gastheren. Op deze prestatie worden deze kosten verantwoord.

⁹ Betreft de voorlopige normbedragen aangezien het effect van de nieuwe cao op moment van schrijven onbekend is.

ICT

Prolander heeft voor de ICT een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met de provincie Drenthe. Daarnaast zijn ook de kosten van de ICT-investeringen uit het ICT-Informatieplan hier begroot. De kosten van de uitvoeringsplannen SharePoint, ArcGIS, CRM en BI zijn verwerkt in de begroting 2022. Voor nog twee andere projecten uit het Informatieplan dienen nog uitvoeringsplannen te worden opgesteld. De licentiekosten voor de ArcGIS-systemen worden door de leverancier separaat bij Prolander in rekening gebracht.

ICT-kosten	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
DVO 2020-2023 (inclusief SharePoint)	798.500	811.000	823.000	835.500
Uitvoeringsplan ArcGIS	38.500	38.500	38.500	38.500
Uitvoeringsplan CRM & BI	90.000	90.000	90.000	72.000
Licentiekosten ArcGIS	12.000	12.000	12.000	12.000
Totaal ICT	939.000	951.500	963.500	958.000

Opslagkosten archief

Prolander heeft de beschikking over een omvangrijk fysiek archief. Voor deze documenten wordt aanvullende archiefruimte gehuurd in Tynaarlo. Deze huurkosten maken onderdeel uit van deze begrotingspost. Daarnaast worden er ook koerierskosten gemaakt om fysieke archiefstukken te verplaatsen tussen de twee locaties. Deze kosten zijn jaarlijks op vaste bedragen begroot en worden niet geïndexeerd.

Kapitaallasten investeringen

In de berekening van de kapitaallasten is rekening gehouden met het afschrijven van de reeds verrichte investeringen en de in deze begroting opgenomen investeringsprojecten. De investeringen worden afgeschreven conform de afschrijvingsrichtlijnen zoals vastgelegd in het financieel reglement Prolander. De kapitaallasten komen voort uit de onderstaande investeringen.

Kapitaallasten 2022-2025	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Boekjaar 2025
ICT-investeringen (2018)	17.000	-	-	-
ICT-investeringen (2019)	13.000	13.000	-	-
ICT investeringen (2020)	6.000	6.000	6.000	-
Investering ArcGIS (2020)	10.000	10.000	10.000	-
ICT investeringen (2021)	7.500	7.500	7.500	7.500
ICT investeringen (2022)	-	7.500	7.500	7.500
ICT investeringen (2023)	-	-	7.500	7.500
ICT investeringen (2024)	-	-	-	7.500
ICT investeringen (2025)	-	-	-	-
Totaal kapitaallasten 2022-2025	53.500	44.000	38.500	30.000

Externe deskundigen

Onder externe deskundigen worden de kosten van de accountant, juridische ondersteuning, ondersteuning voor inkoop en aanbestedingen, btw en van overige bedrijfsvoering adviezen begroot. Daarnaast zijn ook structureel middelen begroot voor het projectmatig werken en innovatie. Deze kosten worden niet geïndexeerd.

Kantoorkosten

Voor de kantoorkosten is een vast bedrag geraamd. Deze kosten hebben onder andere betrekking op kantoorbenodigdheden, abonnementen, kosten betalingsverkeer en drukwerk.

Onvoorzien

Voor onvoorzien is structureel een stelpost opgenomen van € 50.000 per jaar.

4.2.3. Ontvangsten

Bijdrage provincies

Conform de uitgangspunten uit de kaderbrief 2022 is de deelnemersbijdragen verhoogd met een indexering gebaseerd op 80% van de indexatie loonkosten en 20% van die van overige kosten die worden geïndexeerd. Voor het begrotingsjaar 2022 is eenmalig gekozen om de deelnemersbijdragen niet te indexeren. Deze indexatie wordt betaald uit de eigen middelen van Prolander. Voor de latere jaren is de indexatie vooralsnog wel toegepast. Dit leidt tot de onderstaande aanpassing van de deelnemersbijdragen in het meerjarenperspectief.

Bijdrage provincie Drenthe in euro's	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Deelnemersbijdrage begroting 2021	6.656.500	6.720.500	6.788.500	6.788.500
Effect door toepassing (her)indexering	-	80.000	77.000	143.000
Deelnemersbijdrage begroting 2022	6.656.500	6.800.500	6.865.500	6.931.500

Bijdrage provincie Groningen in euro's	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Deelnemersbijdrage begroting 2021	3.013.000	3.042.000	3.073.000	3.073.000
Effect door toepassing (her)indexering	-	35.500	34.000	64.000
Deelnemersbijdrage begroting 2022	3.013.000	3.077.500	3.107.000	3.137.000

Extra bijdrage PPO

Met de provinciale opdrachtgevers kunnen aanvullende opdrachten overeengekomen worden waar een extra bijdrage tegenover staat. Of hiervan sprake zal zijn in 2022 en volgende jaren is niet bekend. Voorzichtigheidshalve zijn hiervoor geen baten geraamd.

Overige incidentele baten

Prolander heeft de mogelijkheid om in beperkte mate, en met instemming van beide colleges, vergelijkbare werkzaamheden uit te voeren voor andere overheidspartijen. Dit mag niet ten koste gaan van de realisatie van de beleidsopgave. In de situatie dat Prolander werken voor derden zal gaan uitvoeren, worden de werkelijk gemaakte uren vermenigvuldigd met het bijbehorende uurtarief. De uitkomst hiervan wordt vervolgens in rekening gebracht bij derden. Deze uurtarieven worden jaarlijks vastgesteld. Er zijn voor de overige incidentele baten geen opbrengsten geraamd. Omdat deze opbrengsten onzeker zijn, is het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd.

4.3. Toelichting verschillen jaarschijf 2022

In onderstaand overzicht zijn de verschillen weergegevens tussen de jaarschijf 2022 zoals vastgesteld in de programmabegroting 2021 en de jaarschijf 2022 zoals heden gepresenteerd in de programmabegroting 2022.

Exploitatiebegroting	Jaarschijf 2022 (begroting 2021)	Jaarschijf 2022 (begroting 2022)	Vershil 2022
1. Personele kosten	7.609.500	7.762.500	153.000
1.1 Loonkosten	7.035.500	7.130.500	95.000
1.2 Aanvullende bedrijfsvoering	232.500	235.500	3.000
1.3 Overige bijkomende kosten	341.500	396.500	55.000
1.4 Organisatieontwikkeling	-	-	-
2. Overige kosten	1.920.500	2.072.000	151.500
2.1 Facilitair & huisvesting	660.500	662.000	1.500
2.2 ICT (incl. SharePoint)	911.500	939.000	27.500
2.3 Archiefkosten	20.000	20.000	-
2.4 Kapitaallasten investeringen	54.000	53.500	-
2.5 Externe deskundigen	150.000	272.500	122.500
2.6 Kantoorkosten	75.000	75.000	-
2.7 Onvoorzien	50.000	50.000	-
Totaal lasten	9.530.000	9.834.500	304.500
3. Inkomsten	-9.669.500	-9.669.500	-
3.1 Bijdrage Drenthe	-6.656.500	-6.656.500	-
3.2 Bijdrage Groningen	-3.013.000	-3.013.000	-
3.3 Extra inkomsten PPO	-	-	-
3.4 Overige incidentele baten	-	-	-
Totaal baten	-9.669.500	-9.669.500	-
Saldo van baten en lasten	-139.500	165.000	304.500
Mutatie in de reserves	-	-165.000	-165.000
Resultaat na mutatie reserves	-139.500	-	139.500

In de toelichting zijn de verschillen tussen de jaarschijven 2022 op het niveau van prestatie toegelicht. Met de aanduiding 'V/N' is aangegeven of er sprake van een voor- of nadeel ten opzichte van de jaarschijf 2022 zoals vastgesteld in de programmabegroting 2021. Afwijkingen kleiner dan €10.000 zijn daarbij niet toegelicht.

4.3.1. Personele kosten

Loonkosten	Vershil	V/N
	€ 95.000	N

Prolander heeft voor het jaar 2022, in overleg met team P&O van de Provincie Drenthe, een indexatie toegepast van 2,5% (waar in de begroting 2021 voor 2022 nog uit is gegaan van 1%). Dit heeft een kostenverhogend effect van circa € 108.500. Aan de andere kant vallen de totale kosten van het Generatiepact per saldo naar verwachting lager uit dan in de begroting 2021 was aangenomen (circa € 8.000). Enerzijds komt dit door één medewerker die eerder dan de wettelijke pensioendatum met pensioen gaat. Anderzijds is het effect toe te schrijven aan de hogere indexatie van loonkosten in 2021 waardoor de netto besparing per saldo groter wordt.

Overige bijkomende kosten	Vershil	V/N
	€ 55.000	N

Het verschil is voornamelijk ontstaan doordat in 2022 een bedrag is geraamd van € 50.000 voor de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Het restant van € 5.000 ontstaat doordat het budget voor de overige bijkomende kosten een afgeleide is van de loonkosten. Doordat de loonkosten ten opzichte van de begroting 2021 zijn toegenomen, neemt de begrotingspost voor de overige bijkomende kosten ook toe.

4.3.2. Overige kosten

ICT (incl. SharePoint)	Vershil	V/N
	€ 27.500	N

De stijging komt met name door het opnemen van het uitvoeringsplan CRM en BI in de begroting 2022 (+ € 90.000). Hiertegenover staat een besparing door een correctie in de begrote licentiekosten ArcGIS (-/- € 64.000). Ten slotte er is er sprake van een kleine stijging van de algehele ICT DVO-kosten door de toepassing van indexatie (+ € 1.500). Per saldo is er sprake van een nadeel van € 27.500.

Externe deskundigen	Vershil	V/N
	€ 122.500	N

De toename van kosten in 2022 is volledig toe te schrijven aan het begroten van de eenmalige uitgaven voor een projectmanager en digicoaches voor het uitvoeringsplan CRM en BI. Voor de dekking van deze uitgaven in 2022 vindt een onttrekking aan de algemene reserve plaats.

4.3.3. Mutatie in de reserves

Mutatie in de reserves	Vershil	V/N
	€ 165.000	V

Ter dekking van de eenmalige uitgaven in 2022 voor de projectmanager en digicoaches vindt een onttrekking ad € 122.500 aan de algemene reserve plaats, zie eveneens de toelichting op het verschil onder de externe deskundigen. Daarnaast wordt € 42.500 aan de algemene reserve onttrokken ter compensatie van het inkomensverlies doordat de deelnemersbijdragen 2022 eenmalig niet worden geïndexeerd. Na genoemde onttrekking aan de algemene reserve bedraagt het begrotingsresultaat 2022 nihil.

4.4. Overhead

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is een inzicht in de overhead van de organisatie vereist. Wij achten een overheadpercentage van maximaal 35% adequaat voor Prolander.

4.4.1. Berekening overhead

Het grootste deel van de overheadkosten bestaan uit de personele kosten die niet direct bijdragen aan het primaire proces. Naast de indirecte loonkosten betreffen dit ook de overige bijkomende kosten voor bijvoorbeeld opleidingen. Daarnaast bestaat de overhead uit de organisatie-ondersteunende functies die worden ingekocht bij de provincies Groningen en Drenthe. Deze inkoop is vastgelegd in de DVO en bestaat uit onder andere huisvesting, ICT, HRM, juridische dienstverlening en inkoop. In deze paragraaf is een splitsing gemaakt tussen de overhead van Prolander en de overhead dat toebehoort aan derden (provincies Groningen en Drenthe). Het aandeel in de overhead is berekend op basis van de geprognosticeerde aantal uren zoals overeengekomen in de PPO 2021. Hieronder volgt de onderverdeling van de uren dat is gebruikt om het aandeel in de overhead te kunnen bepalen.

Berekening totaal overhead	in uren	in percentage
Totaal uren 2021 (incl. overhead):	98.222	100%
- Waarvan directe uren t.b.v. projecten derden:	63.212	64,36%
- Waarvan indirect (overhead):	35.010	35,64%

Specificatie totaal overhead	in uren	in percentage
Totaal indirecte uren:	35.010	36,43%
- Waarvan t.b.v. Prolander:	21.122	21,50%
- Waarvan t.b.v. derden:	13.888	14,44%

In bijlage 2 is de onderverdeling van de uren toegepast op de totale baten en lasten in de meerjarenraming. Om de eigen overhead voor Prolander te kunnen berekenen, is de bijdrage van de provincies daarbij enkel vermenigvuldigd met het percentage van de overhead dat toebehoort aan derden (14,44%). Per saldo blijft dan de eigen overhead van Prolander over.

4.4.2. Toelichting overhead

Het aandeel overige overhead bedraagt 12,14%. Samen met het percentage van de personele overhead komt het totaal uit op 35,29%. Dit is nagenoeg gelijk aan de norm van 35% en een fractie lager ten opzichte van de programmabegroting 2021.

Overhead Prolander	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal overhead Prolander	3.470.205	3.415.744	3.435.437	3.452.836
- Waarvan personele overhead	2.276.622	2.240.893	2.253.813	2.265.227
- Waarvan overige overhead	1.193.583	1.174.851	1.181.624	1.187.609
Overhead in percentage	35,29%	35,15%	35,18%	35,12%

4.5. Overzicht van incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan worden beoordeeld of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Wij hanteren de volgende uitgangspunten:

- Indien bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid kwalificeren wij dus als "structureel".
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd als het gaat om niet-structurele toevoegingen aan een bestemmingsreserve of dekking van incidentele lasten. In het overzicht is dit vertaald door naast de incidentele last ook de mutatie uit de reserve te presenteren.
- Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een bestuursbesluit, kwalificeren wij als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan drie jaar. Hiervan is sprake bij bijvoorbeeld projecten die langer dan drie jaar duren, maar waarvan wel bekend is dat die bijdrage op termijn stopt.

De voor de programmabegroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025 begrote incidentele baten en lasten zich als volgt te specificeren:

Incidentele baten en lasten	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
B. Incidentele lasten				
Projectleider en digicoaches CRM & BI	122.500	-	-	-
Totaal incidentele lasten	122.500	-	-	-
Dekking projectleider en digicoaches CRM & BI	-122.500	-	-	-
Indexatie deelnemersbijdr. 2020 t.l.v. alg. reserve	-42.500			
Totaal incidentele baten	-165.000	-	-	-
Saldo incidentele baten en lasten	-42.500	-	-	-

5. Uiteenzetting financiële positie

5.1. Geprognosticeerde balans 2022-2025

De geprognosticeerde balans hoeft niet hetzelfde detailniveau te kennen als de balans die is voorgeschreven voor de jaarrekening. Wij hebben ervoor gekozen om de geprognosticeerde balans over de gehele periode van de meerjarenraming in de programmabegroting op te nemen.

Naast de balans per 31 december 2020 is de (geraamde) balanspositie per 31 december 2021 tot en met 2025 weergegeven. Aangezien de realisatie altijd afwijkt van de begroting zullen de balansposten in de (jaar)rekeningen 2021 t/m 2025 afwijken van de balansposten zoals opgenomen in deze begroting. De indeling van de balans is ingericht op basis van het BBV.

In hoofdstuk 3 is bij de begrote, voordelige resultaten voor het begrotingsjaar en het meerjarenperspectief de kanttekening geplaatst dat van een aantal effecten de precieze omvang nog niet bekend is, zoals de mogelijke gevolgen van enkele nieuwe ontwikkelingen. Deze zullen naar verwachting een beslag leggen op de positieve saldi. Dat geldt eveneens voor enkele projecten uit het Informatieplan Prolander.

Balans per 31 december	Realisatie 2020	Begr. 2021 na wijz	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Activa						
Materiële vaste activa	191.000	121.000	97.500	83.500	75.000	75.000
Uitzettingen < 1 jaar	5.226.500	5.334.500	5.193.500	5.367.000	5.582.500	5.819.000
Overlopende activa	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal activa	5.467.500	5.506.000	5.341.000	5.501.000	5.707.500	5.944.500
Passiva						
Eigen vermogen	828.000	866.500	701.500	861.500	1.068.000	1.305.000
- Algemene reserve	550.000	550.000	385.000	385.000	385.000	385.000
- Resultaat boekjaar	278.000	38.500	-	160.000	206.500	237.000
- Resultaat cumulatief	-	278.000	316.500	316.500	476.000	683.000
Vlottende schulden <1 jaar	2.066.000	2.066.000	2.066.000	2.066.000	2.066.000	2.066.000
Overlopende passiva	2.573.500	2.573.500	2.573.500	2.573.500	2.573.500	2.573.500
Totaal passiva	5.467.500	5.506.000	5.341.000	5.501.000	5.707.500	5.944.500

5.2. Toelichting geprognosticeerde balans 2022-2025

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en eventuele bijkomende kosten), verminderd met de ontvangen subsidies, de direct gerelateerde bijdragen, de jaarlijkse afschrijvingslasten en de afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.

De jaarlijkse afschrijvingen op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur

(kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in het financieel reglement Prolander.

De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode. De meerjarige ontwikkeling van de boekwaarden van de materiële vaste activa is in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

Boekwaarde per 31 december	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Investerings	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
ICT-investeringen (2017)	13.000	-	-	-	-	-
VRIS-investering (2017)	16.000	-	-	-	-	-
Project digitalisering (2017)	25.000	-	-	-	-	-
ICT-investeringen (2018)	34.500	17.000	-	-	-	-
ICT-investeringen (2019)	38.500	25.500	13.000	-	-	-
ICT investeringen (2020)	24.000	18.000	12.000	6.000	-	-
Investering ArcGIS (2020)	40.000	30.000	20.000	10.000	-	-
ICT investeringen (2021)	-	30.000	22.500	15.000	7.500	-
ICT investeringen (2022)	-	-	30.000	22.500	15.000	7.500
ICT investeringen (2023)	-	-	-	30.000	22.500	15.000
ICT investeringen (2024)	-	-	-	-	30.000	22.500
ICT investeringen (2025)	-	-	-	-	-	30.000
Totaal boekwaarde	191.000	121.000	97.500	83.500	75.000	75.000

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deze balanspost bestaat voornamelijk uit de rekening courantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren) en de debiteuren. In de geprognosticeerde balans wordt deze balanspost gebruikt als sluitpost voor het in evenwicht brengen van de activa en passiva.

Overlopende activa

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de meerjarige balans is uitgegaan van een constante balanspositie in overeenstemming met de balanspositie per 31 december 2020.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. Voor een overzicht van het verloop van reserveposities wordt verwezen naar de eerste bijlage. Het begrotingsresultaat staat gepresenteerd in het overzicht van de meerjarenbegroting 2022-2025.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de meerjarige balans is uitgegaan van een constante balanspositie in overeenstemming met de balanspositie per 31 december 2020.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de meerjarige balans is uitgegaan van een constante balanspositie in overeenstemming met de balanspositie per 31 december 2020.

5.3. EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd, geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de organisatie. Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is voor de decentrale overheden verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en jaarrekening.

Berekening EMU-saldo

Het EMU-saldo van Prolander komt voor de begroting 2022 uit op € 151.272 negatief. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven € 151.272 euro hoger zijn dan de inkomsten. In latere boekjaren is naar verwachting weer sprake van een positief EMU-saldo. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU saldo.

Berekening EMU-saldo (bedragen x €1.000)		Begr. 2021 na wijz.	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Periode		T-1	T	T+1	T+2	T+3
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	38	-165	160	207	237
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-70	-14	-9	-	-75
C.	Mutatie voorzieningen	-	-	-	-	-
D.	Mutatie voorraden	-	-	-	-	-
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en gerealiseerde boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)		108	-151	168	207	312

Bijlagen

Bijlage 1 – Staat van reserves

Deze bijlage omvat de staat van de reserves. De jaarstukken 2020 vermelden een positief resultaat van € 278.096. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarstukken 2020 wordt voorgesteld om het resultaat volledig toe te voegen aan de algemene reserve. Het bestemmingsvoorstel is echter nog niet vastgesteld en derhalve niet meegenomen in het onderstaande overzicht.

Algemene reserve (weerstandsvermogen)

Prestatiedoelstelling: Opvangen financiële risico's

Doel: De algemene reserve vormt het financieel weerstandsvermogen voor het opvangen van financiële risico's en onvoorziene ontwikkelingen in de bedrijfsvoering.

Looptijd: Ingesteld op 1 januari 2016 en is doorlopend.

Norm: Maximaal 10% van de structurele baten. Voor boekjaar 2025 is het maximum vastgesteld op € 1.006.881 (10% van € 10.068.805).

Verloop:

Boekjaar	Stand 1/1	Storting	Onttrekking	Stand 31/12
2021	550.077	-	-	550.077
2022	550.077	-	165.143	384.934
2023	384.934	-	-	384.934
2024	384.934	-	-	384.934
2025	384.934	-	-	384.934

De stand per 1-1-2021 sluit aan met de eindstand in de jaarstukken 2020.

Bijlage 2 – Gedetailleerd overzicht overhead

Overhead 2021-2025	Aandeel overhead	Begr. 2021 na wijz.	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Personele kosten		3.085.000	3.173.500	3.175.000	3.190.000	3.218.500
1.1 Loonkosten	35,64%	2.497.000	2.541.500	2.537.000	2.546.000	2.568.500
1.2 Aanvullende bedrijfsvoering	100%	230.000	235.500	238.000	240.500	243.000
1.3 Overige bijkomende kosten	100%	358.000	396.500	400.000	403.500	407.000
2. Overige kosten		1.734.000	1.664.000	1.637.500	1.655.500	1.658.000
2.1 Facilitair & huisvesting	100%	650.500	662.000	672.000	682.000	692.000
2.2 ICT (incl. SharePoint)	84,20%	899.500	790.500	801.000	811.500	806.500
2.3 Archiefkosten	100%	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
2.4 Kapitaallasten investeringen	35,64%	35.500	19.000	15.500	13.500	10.500
2.5 Externe deskundigen	35,64%	53.500	97.000	53.500	53.500	53.500
2.6 Kantoorkosten	100%	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
2.7 Onvoorzien	0%	-	-	-	-	-
Totaal lasten		4.819.500	4.837.500	4.812.500	4.845.500	4.876.500
3. Ontvangsten		-1.354.000	-1.367.000	-1.396.500	-1.410.000	-1.423.500
3.1 Bijdrage Drenthe	14,14%	-932.500	-941.000	-961.500	-970.500	-980.000
3.2 Bijdrage Groningen	14,14%	-422.000	-426.000	-435.000	-439.500	-443.500
3.3 Extra bijdrage PPO	14,14%	-	-	-	-	-
3.4 Overige incidentele baten	0%	-	-	-	-	-
Totaal baten		-1.354.000	-1.367.000	-1.396.500	-1.410.000	-1.423.500
Totaal overhead Prolander		3.465.000	3.470.000	3.415.500	3.435.500	3.453.000

Bijlage 3 – Overzicht taakvelden

Met de laatste wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is de wijze waarop de informatie voor derden wordt verstrekt gewijzigd. In de bijlage dient een overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld te worden opgenomen. Met deze bijlage wordt aan die plicht voldaan.

Overzicht taakvelden		Begroting 2022		
Taakveld		Lasten	Baten	Saldo
0.5	Algemene dekkingsmiddelen	50.000	-	50.000
0.6	Overhead	4.837.500	-1.367.000	3.470.500
0.8	Mutatie reserves	-	-165.000	-165.000
0.9	Resultaat	-	-	-
0.	Algemene dekkingsmiddelen	4.887.500	-1.532.000	3.355.500
1.1	Provinciale Staten	23.000	-	23.000
1.	Bestuur	23.000	-	23.000
5.1	Natuurontwikkeling	4.596.500	-7.749.500	-3.292.000
5.2	Beheer natuurgebieden	327.500	-552.500	-234.500
5.	Natuur	4.924.000	-8.302.000	-3.378.000
Totaal taakvelden		9.834.500	-9.834.500	-

Bijlage 4 – Lijst met afkortingen

Afkorting	Volledige omschrijving afkorting
AO	Administratieve Organisatie
Arbo	Arbeidsomstandigheden
Bado	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording (wetgeving)
btw	Belasting toegevoegde waarde
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DLG	Dienst Landelijk Gebied
DVO	Dienstverleningsovereenkomst(en)
EBS	E-Business Suite (financieel systeem)
EZ	Economische Zaken
fte	fulltime-equivalent
GEO diensten	Geografische diensten
GIS	Geografisch informatiesysteem
GR	Gemeenschappelijke Regeling
ha	Hectare
HRM	Human Resource Management
HR-systemen	Human Resource-systemen
ICT	Informatietechnologie
KCC	Klantcontactcentrum
NNN	Nationale Natuurnetwerk
OOP	Organisatieontwikkelingsplan
P&C-cyclus	Planning- en controlcyclus
PAS	Programma Aanpak Stikstof
	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën,
PIOFACH	Automatisering/Administratie, Communicatie en Huisvesting (overhead)
PMV	Provinciale Maandverantwoording
PPO's	Provinciale Prestatieovereenkomst(en)
PPOV's	Provinciale prestatieovereenkomst verantwoordingen
VRIS	Vastgoedregistratiesysteem
Wet fido	Wet financiering decentrale overheden
WNT	Wet normering topinkomens